

КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор комунального
вищого навчального закладу

«Хортицька національна навчально-
реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

О. Л. Позднякова

Позднякова 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППН12 «Логопедія»

Галузь знань	0101	Педагогічна освіта
Напрямок підготовки	6.010105	«Корекційна освіта (за нозологіями)»
Освітньо-кваліфікаційний рівень		«бакалавр»

2016–2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Логопедія» для студентів третього курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (за нозологіями)».

РОЗРОБНИК:

Лопатинська Н. А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти, в. о. декана факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи

Розглянуто на засіданні кафедри спеціальної освіти
протокол від «01» вересня 2016 року № 01

В.о. завідувача кафедри
спеціальної освіти _____

А. В. Турубарова

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 10	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
	Спеціальність 016 Спеціальна освіта	Семестр	3-4-й
Модулів – 3	Рівень освіти: перший (бакалаврський)	Аудиторні години: 150 год	
Змістових модулів – 6		Лекції: 68 год.	Практичні, семінарські: 82 год.
Загальна кількість годин – 300			Лабораторні: год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4		Самостійна робота 150 год.	
		ІНДЗ: год	
	Вид контролю: залік, екзамен		

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Завдання професійної підготовки студентів напряму підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (за нозологіями)»:

1) надати студентам теоретичні знання щодо загальної характеристики різних мовленневих порушень в історичному аспекті, етіології, механізмів, симптоматики, класифікації, динаміки протікання даних порушень мовлення за умов спонтанного та цілеспрямованого навчання та виховання;

2) сформувані у студентів уміння правильно діагностувати певну мовленнєву ваду та визначати ефективні шляхи колекційного впливу у різних категорій дітей із ТВМ;

3) ознайомити студентів з питаннями організації логопедичної допомоги та профілактики даних мовленневих порушень.

Студенти мають навчитися методично правильно будувати заняття з дітьми, застосовувати різні прийоми корекції певної вади мовлення, виготовляти та використовувати посібники та необхідний дидактичний матеріал для логопедичної роботи.

В кінці вивчення курсу «Логопедія» студенти повинні оволодіти такими професійними **уміннями**:

1) проводити кваліфіковане психолого - педагогічне обстеження з метою визначення протікання психічного розвитку, відповідності його віковим нормам, а також структури дефекту при певній мовленнєвій ваді;

2) володіти методами диференційованої діагностики для визначення виду порушень;

3) здійснювати корекційний вплив, володіти методами навчання та виховання дітей з різною мовленнєвою патологією;

4) впроваджувати в практику різні профілактичні засоби з метою попередження виникнення мовленневих вад або вторинних відхилень у психічному розвитку дитини;

5) здійснювати консультування дітей та дорослих з відхиленнями у мовленнєвому розвитку, їхніх батьків та педагогів з проблеми навчання, розвитку, життєвого та професійного самовизначення;

б) володіти прийомами навчання дітей з вадами мовлення навчальних предметів в загальноосвітніх та спеціальних корекційних закладах; що забезпечують формування таких **компетенцій**:

соціально-особистісних:

– здатність вивчати об'єкти і процеси з точки зору соціоекономічних та культурно-історичних умов їх виникнення;

– здатність вибудовувати соціальну взаємодію на принципах толерантності;

– здатність до самовдосконалення та саморозвитку на основі рефлексії своєї діяльності;

– здатність розуміти та сприймати етичні норми поведінки відносно осіб з порушеннями психофізичного розвитку;

– розуміння необхідності та дотримання норм здорового способу життя.

загальнонаукових:

– володіння базовими уявленнями про основи філософії освіти, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості дитини з порушеннями психофізичного розвитку;

– здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору;

– здатність використовувати інноваційні технології в практичній діяльності;

інструментальних:

– володіння практичними способами пошуку наукової і професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, мережових технологій, баз даних і знань;

– володіння дослідницькими навичками щодо вивчення актуальних проблем розвитку інклюзивної освіти в сучасному світі.

професійних:

- володіння уявлення про методично правильні будування занять з дітьми, застосовувати різні прийоми корекції певної вади мовлення, виготовляти та використовувати посібники та необхідний дидактичний матеріал для логопедичної роботи;
- володіння сучасними уявленнями про зміст, принципи організації, особливості навчально-методичного забезпечення та механізми практичної роботи з особами, які мають порушення психофізичного розвитку, в спеціальних дошкільних та шкільних навчальних закладах;
- здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, навички роботи в команді;
- здатність розуміти високу соціальну значущість професії, відповідально і якісно виконувати професійні завдання, дотримуючись принципів професійної етики;
- здатність брати участь у міждисциплінарній та міжвідомчій взаємодії спеціалістів у вирішенні професійних завдань у галузі психолого-педагогічної діяльності з метою розроблення і впровадження індивідуальної корекційно-розвивальної програми розвитку дитини в освітньому середовищі;
- здатність організувати міжособистісні контакти, спілкування дітей з порушеннями психофізичного розвитку та їх ровесників у процесі навчально-виховної і корекційно-розвивальної роботи, спільну та індивідуальну діяльність дітей відповідно до вікових норм їх розвитку;
- володіння сучасними технологіями проектування і організації наукового дослідження у своїй професійній діяльності на основі комплексного підходу до вирішення проблем професійної діяльності;

спеціалізовано-професійних:

- здатність використовувати професійно-профільовані знання під час організації навчально-виховної і корекційно-розвивальної роботи з дітьми, які мають порушення мовленнєвого розвитку;
- здатність організувати та здійснювати навчальну, корекційну, розвивальну та виховну роботу з особами, які мають порушення психофізичного розвитку з урахуванням структури порушення, вікових та індивідуальних особливостей осіб, вимог освітніх стандартів, програм навчання та виховання в умовах спеціальних дошкільних та шкільних навчальних закладів.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I. Вступ до логопедії

Тема 1. Вступ до логопедії.

Визначення, предмет, мета та завдання логопедії як спеціальної логопедичної науки. Зв'язок логопедії зі сміжними науками. Понятійно-категоріальний апарат логопедії. Методологічні основи і принципи, методи логопедії. Профілактика мовленнєвих порушень. Система логопедичної допомоги в Україні.

Тема 2. Розвиток мовлення в онтогенезі.

Структура мовленнєвої діяльності. Етапи розвитку дитячого мовлення. Особливості формування словаря, звуковимови, граматичного строю в нормі.

Тема 3. Класифікація мовленнєвих порушень.

Причини мовленнєвих порушень (етіологія). Класифікація: клініко-педагогічна, психолого-педагогічна. Характеристика основних видів мовленнєвих порушень.

Тема 4. Анатомо-фізіологічні механізми мовленнєвої діяльності.

Мовленнєво-слуховий аналізатор (будова, функції). Мовленнєво-руховий аналізатор.

Змістовий модуль II. Дислалія

Тема 5. Дислалія.

Визначення, причини, характеристика, історія вивчення. Класифікація дислалії. Характеристика видів дислалії.

Тема 6. Методика логопедичної роботи при дислалії.

Мета, завдання і принципи корекційного впливу при дислалії. Підготовчий етап роботи при дислалії: а) розвиток фонематичного слуху; б) артикуляційна гімнастика; в) дихальна гімнастика. Постановка звука. Способи: по наслідуванню; механічний; змішаний. Характеристика етапів автоматизації, диференціації звуків, особливості роботи по введенню звука в мовлення.

Тема 7. Сигматизми свистячих та методика їх подолання.

Механізм утворення свистячих звуків. Види дефектної вимови свистячих, характер та причини. Методика логопедичної роботи при різних видах сигматизмів свистячих.

Тема 8. Сигматизми шиплячих та методика їх усунення.

Механізм утворення шиплячих звуків («Ш», «Ж», «Щ», «Ч»). Види дефектної вимови шиплячих звуків. Корекційно-логопедична робота при різних видах сигматизмів і парасигматизмів шиплячих.

Тема 9. Ротацизми, параротацизми та їх корекція.

Механізм утворення звуків «Р», «Р'». Види дефектної вимови цих звуків, характеристика та причини. Логопедична робота по усуненню дефектів вимови звуків «Р», «Р'».

Тема 10. Ламбдацизми і параламбдацизми.

Правильна артикуляція звуків «Л», «Л'». Види дефектної вимови цих звуків, їх характеристика та причини. Методика виправлення порушень звуковимови.

Тема 11. Дефекти вимови середньо- та задньопіднебінних звуків та їх логопедична корекція.

Правильна артикуляція звуків «К», «К'», «Г», «Г'», «Х», «Х'», «Й». Види дефектної вимови цих звуків, їх характеристика та причини. Методика виправлення порушень звуковимови.

Тема 12. Дефекти дзвінкості та приглушення приголосних звуків.

Характеристика даних дефектів. Методика усунення дефектів дзвінкості та приглушення.

Тема 13. Дефекти м'якості.

Характеристика та причини дефектів м'якості. Методика усунення цих дефектів.

Тема 14. Механічна дислалія та особливості логопедичної роботи.

Визначення, характеристика та причини механічної дислалії. Особливості логопедичної роботи. Значення медичних заходів при усуненні механічної дислалії.

Тема 15. Логопедична робота при складних порушеннях звуковимови.

Характеристика поліморфних порушень звуковимови. Особливості логопедичної роботи при поліморфних порушеннях звуковимови.

Змістовий модуль III. Ринологія

Тема 16. Ринологія.

Визначення, поширеність, механізми ринології. Причини ринології. Класифікація ринології. Коротка історія вивчення. Вивчення проблеми ринології за кордоном.

Тема 17. Симптомокомплекс відкритої ринології.

Визначення, види, причини відкритої ринології. Характеристика вроджених ущелин піднебіння. Вплив розщелин піднебіння на загальний та мовленнєвий розвиток дитини. Ранній мовленнєвий розвиток дітей з відкритою ринологією. Симптомокомплекс відкритої ринології. Характеристика мовлення дитини з ринологією: особливості фонетико-фонематичної, лексико-граматичної сторін мовлення, зв'язного мовлення. Первинні та вторинні дефекти при ринології.

Специфічні порушення письма у дітей з ринолалією. Можливості корекції дефекту при ринолалії.

Тема 18. Доопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії.

Особливості логопедичної роботи з ринолаліками в ранньому періоді їх розвитку. Психотерапевтичний вплив при відкритій ринолалії. Основні принципи логопедичної роботи при відкритій ринолалії. Задачі та зміст логопедичної роботи в доопераційному періоді. Підготовчий та основний періоди доопераційного логопедичного впливу.

Тема 19. Післяопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії.

Історія розвитку методів усунення відкритої ринолалії. Мета, завдання післяопераційної логопедичної роботи. Активізація м'язів м'якого піднебіння. Робота над діафрагмальним диханням, диференціація ротового та носового видиху. Постановка звуків в післяопераційному періоді. Автоматизація звуків. Розвиток голосу в післяопераційному періоді. Прийоми роботи по попередженню та усуненню специфічних порушень письма у ринолаліків.

Тема 20. Закрита та мішана ринолалія, корекційний логопедичний вплив.

Причини та механізм порушення закритої ринолалії. Логопедична робота при закритій ринолалії: робота над звуковимовою та усуненням назалізації. Характеристика дефекту при мішаній ринолалії та методи корекції. Обстеження дітей, страждаючих ринолалією.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль I. Вступ до логопедії						
1. Вступ до логопедії.	9	2	2	–	–	5
2. Розвиток мовлення в онтогенезі.	9	2	2	–	-	5
3. Класифікація мовленнєвих порушень.	9	2	2	–	-	5
4. Анатомо-фізіологічні механізми мовленнєвої діяльності.	9	2	2	–	-	5
Разом за змістовим модулем 1	36	8	8	–	-	20
Змістовий модуль II. Дислалія						
5. Дислалія.	10	2	3	–	-	5
6. Методика логопедичної роботи при дислалії.	12	4	3	–	-	5
7. Сигматизми свистячих та методика їх подолання.	12	4	3	–	–	5
8. Сигматизми шиплячих та методика їх усунення.	10	2	3	–	–	5
9. Ротацизми, параротацизми та їх корекція.	10	2	3	–	–	5
10. Ламбдацизми і параламбдацизми.	10	2	3	-	-	5
11. Дефекти вимови середньо- та задньопіднебінних звуків та їх логопедична корекція.	10	2	3	-	-	5
12. Дефекти дзвінкості та приглушення приголосних звуків.	10	2	3	-	-	5
13. Дефекти м'якості.	10	2	3	-	-	5

14. Механічна дислалія та особливості логопедичної роботи.	10	2	3	-	-	5
15. Логопедична робота при складних порушеннях звуковимови.	10	2	3	-	-	5
Разом за змістовим модулем 2	114	26	33	-	-	55
Змістовий модуль III. Ринолалія.						
16. Ринолалія.	29	6	8	-	-	15
17. Симптомокомплекс відкритої ринолалії.	31	7	9	-	-	15
18. Доопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії.	30	7	8	-	-	15
19. Післяопераційна логопедична робота при відкритій ринолалії.	30	7	8	-	-	15
20. Закрита та змішана ринолалія, корекційний логопедичний вплив.	30	7	8	-	-	15
Разом за змістовим модулем 3	150	34	41	-	-	75
Усього	300	68	82	-	-	150

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
Змістовий модуль I. Вступ до логопедії			
1	1	Тема: Вступ до логопедії. Завдання: Розкрити у чому полягає теоретичний та практичний аспекти логопедії? Розкрити, з якими науками взаємопов'язана логопедія, у чому проявляється цей зв'язок. Розкрити загальнодидактичні та спеціальні принципи логопедії. Визначити методи та прийоми логопедії. Назвати актуальні питання сучасної логопедії. У чому полягає відмінність між мовленнєвими розладами як патологією та мовленнєвими особливостями певної людини чи групи людей?	2
2	2	Тема: Розвиток мовлення в онтогенезі. Завдання: Розкрити структуру мовленнєвої діяльності. Дати характеристику мовленнєвого онтогенезу запропоновану Аксаріною Н. М. Охарактеризувати деякі фізіологічні недосконалості голосних та приголосних звуків раннього онтогенезу. Дати характеристику особливості формування словника, лексики та граматичного строю у нормі.	2
3	3	Тема: Класифікація мовленнєвих порушень. Завдання: Розкрити історичний аспект дослідження причин виникнення мовленнєвих розладів. Дати характеристику класифікації причин за М. Ю. Хватцевим. Визначте, що покладено в основу вивчення етіології мовленнєвих розладів. Розкрити критичні періоди у розвитку мовленнєвої функціональної системи. Дати характеристику органічним центральним та органічним периферичним патогенним факторам. Назвати генетичні чинники в етіології розладів мовлення. Визначити принципи, покладені в систематизацію вад мовлення. Зробити аналіз клініко-психологічної класифікації. Зробити аналіз психолого-педагогічної класифікації. Виписати у словник види	2

		мовленневих розладів та їх визначення за двома класифікаціями. У словник виписати та вивчити терміни та їх визначення. Підготуватися до термінологічного диктанту.	
4	4	Тема: Анатомо-фізіологічні механізми мовленнєвої діяльності. Завдання: Розкрити механізм центрального органу мовлення. Дати характеристику імпресивному мовленню. Дати характеристику експресивному мовленню. Назвати, за яким принципом дитина засвоює звуки мовлення в онтогенезі. Дати характеристику периферичним органам мовленнєвого апарату. Розкрити класифікацію звуків української мови.	2
Змістовий модуль II. Дислалія			
5	5	Тема: Дислалія. Завдання: Розкрити погляди на дислалію вітчизняних та закордонних науковців. Визначити критерії, покладені в класифікацію форм дислалії. Дати характеристику формам функціональної дислалії. Розкрити рівні порушення звуковимови за О. В. Правдіною.	3
6	6	Тема: Методика логопедичної роботи при дислалії. Завдання: Визначити мету логопедичної роботи при дислалії. Розкрити умови ефективності логопедичного втручання. Підготувати комплекси статичних та динамічних вправ в ігровій формі: - артикуляційної гімнастики (вправи для губ, язика, щік); - пальчикової гімнастики; - ігор на розвиток фонематичних процесів; - ігор на розвиток дихання (з наочністю). Розкрити способи постановки звуків. Визначити поетапність автоматизації правильного звука. Поясніть, в яких випадках проводиться етап диференціації звука.	3
7	7	Тема: Сигматизми свистячих та методика їх подолання. Завдання: Вміти зображувати на профілі артикуляції правильне положення органів артикуляції під час вимови всіх свистячих звуків. Назвати види сигматизму свистячих, дати їм характеристику. Назвати види парасигматизму свистячих, дати їм характеристику. Розкрити методику логопедичної роботи при сигматизмі і парасигматизмі свистячих. Розподілити в групі свистячі звуки та етапи логопедичної роботи.	3
8	8	Тема: Сигматизми шиплячих та методика їх усунення. Завдання: Вміти зображувати на профілі артикуляції правильне положення органів артикуляції під час вимови всіх шиплячих звуків. Назвати види сигматизму шиплячих, дати їм характеристику. Назвати види парасигматизму шиплячих, дати їм характеристику. Розкрити методику логопедичної роботи при сигматизмі і парасигматизмі шиплячих. Розподілити в групі шиплячі звуки та етапи логопедичної роботи.	3
9	9	Тема: Ротацизми, параротацизми та їх корекція. Завдання: Вміти зображувати на профілі артикуляції правильне положення органів артикуляції під час вимови звуків „р” та „р””. Дати характеристику видам ротацизму. Дати характеристику видам параротацизму. Розкрити способи та прийоми постановки звука „р””. Скласти план логопедичної роботи з формування правильної вимови звуків „р” та „р”” (за всіма етапами логопедичного впливу).	3
10	10	Тема: Ламбдацизми і параламбдацизми. Завдання: Вміти зображувати на профілі артикуляції правильне	3

		положення органів артикуляції під час вимови звуків „л”, „л’”. Дати визначення термінам „ламбдацизм”, „параламбдацизм”, виписати їх у словник та вивчити. Дати характеристику порушенням вимови звуків вимови звуків „л”, „л’”. Розкрити особливості логопедичної роботи під час подолання ламбдацизму та параламбдацизму.	
11	11	Тема: Дефекти вимови середньо- та задньопіднебінних звуків та їх логопедична корекція. Завдання: Вміти зображувати на профілі артикуляції правильне положення органів артикуляції під час вимови середньо- та задньоязикових звуків. Розкрити способи та прийоми постановки звука „г”. Розкрити способи та прийоми постановки звука „к”. Розкрити способи та прийоми постановки звука „г’”. Розкрити способи та прийоми постановки звука „х”. Розкрити способи та прийоми постановки звука „й”.	3
12	12	Тема: Дефекти дзвінкості та приглушення приголосних звуків. Завдання: Визначити приголосні, які не мають глухої або дзвінкої пари. У чому полягають особливості формування слухової диференціації дзвінких та глухих приголосних в онтогенезі? Визначити причини порушень вимови дзвінких та глухих звуків. Назвати пари твердих та м’яких приголосних в українській мові. Визначити причини та види порушень вимови твердих та м’яких приголосних. Дати характеристику загальним та окремим прийомам озвончення. Розкрити методику постановки твердих та м’яких звуків.	3
13	13	Тема: Дефекти м’якості. Завдання: Дати загальну характеристику: причини виникнення та види порушень. Корекція порушень вимови твердих і м’яких приголосних.	3
14	14	Тема: Механічна дислалія та особливості логопедичної роботи. Завдання: Розкрити методику логопедичної роботи при механічній дислалії. Визначити мету та основні принципи логопедичного обстеження при дислалії.	3
15	15	Тема: Логопедична робота при складних порушеннях звуковимови. Завдання: Дати характеристику поліморфних порушень звуковимови. Охарактеризуйте особливості логопедичної роботи при поліморфних порушеннях звуковимови.	3
Змістовий модуль III. Ринопалія			
16	16	Тема: Ринопалія. Завдання: Зробити аналіз визначення терміну «ринопалія». Підготувати історичний огляд досліджень ринопалії. Розкрити механізм функціонування піднебінно-глоткової системи під час немовленнєвої та мовленнєвої діяльності. Визначити етіологічні фактори, що спричиняють ринопалію, зробити їх класифікацію.	8
17	17	Тема: Симптомокомплекс відкритої ринопалії. Завдання: Охарактеризувати вроджену відкриту ринопалію. Дати загальну характеристику відкритій ринопалії. Розкрити класифікацію розщеплень.	9
18	18	Тема: Доопераційна логопедична робота при відкритій ринопалії. Завдання: Знати особливості логопедичної роботи з ринопаліками. Розкрити основні принципи логопедичної роботи, завдання та зміст логопедичної роботи.	8
19	19	Тема: Післяопераційна логопедична робота при відкритій ринопалії. Завдання: Описати розвиток голосу в післяопераційному періоді.	8

		Володіти прийомами з попередження та усунення специфічних порушень письма.	
20	20	Тема: Закрита та змішана ринолалія, корекційний логопедичний вплив. Завдання: Пояснити причини порушень голосу у дітей. Розкрити особливості порушення голосних звуків у дітей, пояснити причини та механізми. Розкрити особливості порушення приголосних звуків у дітей, пояснити причини та механізми. Розкрити класифікацію дітей в залежності від порушення звуковимови та ступеня назалізації (за М. Морлі).	8
		Усього	82

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	№ модуля	Назва теми	Кількість годин
1	2	3	4
Змістовий модуль I. Вступ до логопедії			
1	1	Скласти словник загальних та спеціальних понять логопедії як галузі дефектології. Охарактеризувати анатомо-фізіологічні особливості органів мовлення. Дати характеристику мовленнєвого онтогенезу запропоновану Аксаріною Н. М. Дати характеристику органічним центральним та органічним периферичним патогенним факторам. Зробити аналіз клініко-психологічної класифікації. Зробити аналіз психолого-педагогічної класифікації. У словник виписати та вивчити терміни та їх визначення. Підготуватися до термінологічного диктанту. Дати характеристику периферичним органам мовленнєвого апарату. Розкрити класифікацію звуків української мови.	20
Змістовий модуль II. Дислалія			
2	2	Розкрити погляди на дислалію вітчизняних та закордонних науковців. Розкрити рівні порушення звуковимови за О.В.Правдіною. Підготувати комплекси статичних та динамічних вправ в ігровій формі: - артикуляційної гімнастики (вправи для губ, язика, щок); - пальчикової гімнастики; - ігор на розвиток фонематичних процесів; - ігор на розвиток дихання (з наочністю). Вміти зображувати на профілі артикуляції правильне положення органів артикуляції під час вимови всіх свистячих звуків. Розподілити в групі свистячі звуки та етапи логопедичної роботи. Вміти зображувати на профілі артикуляції правильне положення органів артикуляції під час вимови всіх шиплячих звуків. Розкрити методику логопедичної роботи при сигматизмі і парасигматизмі шиплячих. Вміти зображувати на профілі артикуляції правильне положення органів артикуляції під час вимови звуків „р” та „р””. Скласти план логопедичної роботи з формування правильної вимови звуків „р” та „р”” (за всіма етапами логопедичного впливу). Вміти зображувати на профілі артикуляції правильне положення органів артикуляції під час вимови звуків „л”, „л””.	55

		<p>Дати характеристику порушенням вимови звуків вимови звуків „л”, „л”’.</p> <p>Вміти зображувати на профілі артикуляції правильне положення органів артикуляції під час вимови задньоязикових звуків.</p> <p>У чому полягають особливості формування слухової диференціації дзвінких та глухих приголосних в онтогенезі?</p> <p>Визначити причини порушень вимови дзвінких та глухих звуків.</p> <p>Охарактеризувати особливості логопедичної роботи при поліморфних порушеннях звуковимови.</p>	
Змістовий модуль III. Ринологія			
3	3	<p>Підготувати історичний огляд досліджень ринології.</p> <p>Вміти визначати етіологічні фактори, що спричиняють ринологію, зробити їх класифікацію. Скласти схему «Класифікація ринології».</p> <p>Скласти таблицю, структура дефекту ПФР при ринології (первинні та вторинні порушення).</p> <p>Скласти таблицю «Порушення мовленнєвого апарату при різних формах ринології».</p> <p>Скласти схему «Порушення мовлення при ринології». Зробити конспект праці Коноплястої С.Ю. «Ринологія. Причини, механізми, основні форми порушення».</p> <p>Дібрати діагностичні завдання з обстеження стану піднебінно-глоткового зімкнення у дітей з відкритою та закритою ринологією.</p> <p>Розробити дидактичний матеріал до відібраних завдань.</p> <p>Скласти схему «Послідовність корекційної роботи з подолання відкритої ринології». Законспектувати працю О. Іпполітової «Открытая ринология».</p> <p>Розробити систему корекційних завдань з корекції відкритої ринології.</p> <p>Розробити дидактичний матеріал до підібраних завдань.</p> <p>Володіти прийомами з попередження та усунення специфічних порушень письма.</p> <p>Розкрити класифікацію дітей в залежності від порушення звуковимови та ступеня назалізації (за М. Морлі).</p>	75
		Усього	150

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання не передбачені програмою дисципліни «Логопедія» за 2016-2017 навчальний рік.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- повний обсяг їх виконання;
- своєчасність виконання навчальних завдань;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студента застосовуються такі методи:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

Методи письмового контролю: модульне письмове тестування.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Кількість балів	ЗМ 1				ЗМ 2											
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	
Лекції (за бажанням)																
Практичні заняття (41 б)	2	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Самостійна робота (14 б)	1	1	1	1			2	2	2	2	2					
Поточний модульний контроль (30 б)	20				25											
ІНДЗ (за планом)																
Підсумковий контроль (залік)																

Кількість балів	ЗМ 3				
	Т 16	Т 17	Т 18	Т 19	Т 20
Лекції (за бажанням)					
Практичні заняття (41 б)	8	8	8	8	9
Самостійна робота (24 б)	5	5	5	5	4
Поточний модульний контроль (5 б)	5				
ІНДЗ (за планом)					
Підсумковий контроль (екзамен)	30				

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 81 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

Перелік питань до заліку, екзамену:

Змістовий модуль 1. Вступ до логопедії

Контрольна робота

Варіант I

1. Визначення, предмет, мета і завдання логопедії як спеціальної педагогічної науки.
2. Зв'язок логопедії зі сміжними науками.
3. Причини мовленнєвих порушень.

Варіант II

1. Методологічні основи логопедії.
2. Понятійно-категоріальний апарат логопедії.
3. Клініко-педагогічна класифікація мовленнєвих порушень.

Варіант III

1. Принципи та методи логопедії.
2. Профілактика мовленнєвих порушень.
3. Психолого-педагогічна класифікація мовленнєвих порушень.

Тести

1. Логопедія - це:
А) наука про порушення мовлення та методи їх подолання;
Б) наука про етіологію, механізми мовленнєвих розладів та засобах їх корекції;
В) наука про вади мовлення, про методи їх попередження, вивчення та подолання засобами спеціального навчання та виховання;
Г) правильної відповіді немає.

2. Логопедія є галуззю:

- А) спеціальної психології;
- Б) спеціальної педагогіки;
- В) психолінгвістики;
- Г) правильної відповіді немає.

3. Метою логопедії як науки є :

- А) розробка науково обґрунтованої системи засобів профілактики та корекції мовленнєвих розладів, а також реабілітації осіб з порушеннями мовлення;
- Б) розробка системи корекційно-розвивального навчання осіб різного віку, які мають розлади мовленнєвої функції;
- В) розробка методів педагогічної діагностики мовленнєвих розладів та засобів спеціального навчання в умовах закладів компенсуючого типу;
- Г) правильної відповіді немає.

4. Спеціальними принципами логопедії як науки є:

- А) принцип систематичності;
- Б) принцип розвитку;
- В) принцип комплексності;
- Г) принцип обхідного шляху.

5. Мовленнєві розлади відрізняються від особливостей мовлення (фізіологічних та соціальних) наступними ознаками:

- А) не відповідають віку;
- Б) є діалектизмами, зумовлені незнанням мови;
- В) пов'язані з порушеннями у будові та функціонуванні психофізіологічних механізмів мовлення;
- Г) мають тимчасовий, нестійкий характер.

6. Структура мовленнєвого дефекту - це:

- А) патологічні механізми, що зумовлюють характер порушення;
- Б) сукупність симптомів порушення;
- В) сукупність мовленнєвих та немовленнєвих проявів певного порушення мовлення і характер їх взаємозв'язку;
- Г) правильної відповіді немає.

7. Корекція порушень мовлення - це:

- А) складний багатоаспектний процес перебудови психологічних функцій при порушенні або втраті певних функцій організму;
- Б) педагогічний процес, спрямований на подолання та перебудову порушень мовленнєвої діяльності;
- В) цілеспрямоване, систематичне, організоване керування процесом формування особистості або окремих її рис у відповідності з потребами суспільства;
- Г) правильної відповіді немає.

8. Компенсація - це:

- А) складний багатоаспектний процес перебудови психологічних функцій при порушенні або втраті певних функцій організму;
- Б) педагогічний процес, спрямований на подолання та перебудову порушень мовленнєвої діяльності;

В) цілеспрямоване, систематичне, організоване керування процесом формування особистості або окремих її рис у відповідності з потребами суспільства;
Г) правильної відповіді немає.

9. Причина порушення мовлення – це:

- А) вплив на головний мозок патогенного фактора, що спричиняє відхилення у ході мовленнєвого розвитку;
- Б) вплив на мовленнєву систему несприятливого чинника, що зумовлює відхилення у її функціонуванні та розвитку;
- В) вплив на організм зовнішнього або внутрішнього патогенного фактору або їх взаємозв'язку, які визначають специфіку мовленнєвого розладу і без яких мовленнєвий розлад не може виникнути;
- Г) правильної відповіді немає.

10. До ендогенних відносять наступні патогенні фактори:

- А) соматична ослабленість дитини;
- Б) інфекційні захворювання;
- В) черепно-мозкові травми;
- Г) інтоксикації дитини.

11. До пренатальних причин відносять:

- А) асфіксію новонароджених;
- Б) внутрішньоутробну гіпоксію;
- В) соматичні захворювання вагітної;
- Г) інфекційні захворювання вагітної (герпес, хламідіоз, токсоплазмоз та ін.).

12. Онтогенетичний принцип аналізу мовленнєвих розладів передбачає:

- А) врахування провідних видів діяльності;
- Б) врахування взаємозв'язку мовлення з іншими психічними процесами та функціями;
- В) врахування послідовності оволодіння дитиною мовленнєвою діяльністю у ході її розвитку.
- Г) правильної відповіді немає.

13. До клініко-психологічної класифікації відносяться такі мовленнєві розлади як:

- А) дислалія;
- Б) заїкання;
- В) загальний недорозвиток мовлення;
- Г) афазія.

14. До порушень зовнішнього оформлення усного мовлення за клініко-психологічною класифікацією відносяться:

- А) дисграфія;
- Б) дислалія;
- В) алалія;
- Г) дизартрія.

15. До порушень писемного мовлення відносяться:

- А) дислалія;
- Б) ринологія;
- В) дисграфія;
- Г) дислексія.

16. Порушення темпу, ритму мовлення, обумовлене судоромним станом м'язів мовленнєвого

апарату – це:

- А) браділалія;
- Б) заїкання;
- В) тахілалія;
- Г) правильної відповіді немає.

17. Порушення вимови, обумовлене недостатністю іннервації мовленнєвого апарату – це:

- А) дислалія;
- Б) афазія;
- В) дизартрія;
- Г) правильної відповіді немає.

18. В основу психолого-педагогічної класифікації мовленнєвих порушень покладено критерій:

- А) дослідження етіології, механізмів та симптоматики порушення мовлення;
- Б) розробка методів логопедичного впливу на групу дітей;
- В) комплексне вивчення особи з мовленнєвими розладами;
- Г) правильної відповіді немає.

19. Загальний недорозвиток мовлення – це:

- А) порушення процесів формування вимовної сторони мовлення у дітей з різними мовленнєвими розладами внаслідок дефектів сприйняття і вимови фонем;
- Б) порушення процесів оволодіння дитиною мовленнєвою діяльністю;
- В) різноманітні складні мовленнєві розлади, при яких порушено формування усіх компонентів мовленнєвої системи, що відносяться до звукової та смислової її сторін;
- Г) правильної відповіді немає.

20. До практичних методів логопедичного впливу відносять:

- А) гра;
- Б) спостереження;
- В) моделювання;
- Г) розповідь.

Змістовий модуль 2. Дислалія.

Контрольна робота

Варіант I

1. Функціональна дислалія. Етіологія. Форми. Загальна характеристика.
2. Види порушення свистячих звуків. Загальна характеристика. Методика логопедичної роботи з усунення вад вимови свистячих.
3. Особливості логопедичної роботи при механічній дислалії.

Варіант II

1. Визначення, причини, характеристика дислалії.
2. Види порушень звуків „р” та „р””. Методика корекційної роботи.
3. Особливості логопедичної роботи при поліморфних порушеннях звуковимови.

Варіант III

1. Механічна дислалія. Етіологія. Форми. Загальна характеристика.
2. Порушення вимови звуків „л” „л””. Види. Загальна характеристика. Методика логопедичної роботи з усунення вад вимови звуків „л” „л””.
3. Підготовчий етап роботи при дислалії.

1. Логопедія - це:

- А) наука про порушення мовлення та методи їх подолання;
- Б) наука про етіологію, механізми мовленнєвих розладів та засобах їх корекції;
- В) наука про вади мовлення, про методи їх попередження, вивчення та подолання засобами спеціального навчання та виховання;
- Г) правильної відповіді немає.

2. Логопедія є галуззю:

- А) спеціальної психології;
- Б) спеціальної педагогіки;
- В) психолінгвістики;
- Г) правильної відповіді немає.

3. Метою логопедії як науки є :

- А) розробка науково обгрунтованої системи засобів профілактики та корекції мовленнєвих розладів, а також реабілітації осіб з порушеннями мовлення;
- Б) розробка системи корекційно-розвивального навчання осіб різного віку, які мають розлади мовленнєвої функції;
- В) розробка методів педагогічної діагностики мовленнєвих розладів та засобів спеціального навчання в умовах закладів компенсуючого типу;
- Г) правильної відповіді немає.

4. Спеціальними принципами логопедії як науки є:

- А) принцип систематичності;
- Б) принцип розвитку;
- В) принцип комплексності;
- Г) принцип обхідного шляху.

5. Мовленнєві розлади відрізняються від особливостей мовлення (фізіологічних та соціальних) наступними ознаками:

- А) не відповідають віку;
- Б) є діалектизмами, зумовлені незнанням мови;
- В) пов'язані з порушеннями у будові та функціонуванні психофізіологічних механізмів мовлення;
- Г) мають тимчасовий, нестійкий характер.

6. Структура мовленнєвого дефекту - це:

- А) патологічні механізми, що зумовлюють характер порушення;
- Б) сукупність симптомів порушення;
- В) сукупність мовленнєвих та немовленнєвих проявів певного порушення мовлення і характер їх взаємозв'язку;
- Г) правильної відповіді немає.

7. Корекція порушень мовлення - це:

- А) складний багатоаспектний процес перебудови психологічних функцій при порушенні або втраті певних функцій організму;
- Б) педагогічний процес, спрямований на подолання та перебудову порушень мовленнєвої діяльності;
- В) цілеспрямоване, систематичне, організоване керування процесом формування особистості або окремих її рис у відповідності з потребами суспільства;
- Г) правильної відповіді немає.

8. Компенсація - це:

- А) складний багатоаспектний процес перебудови психологічних функцій при порушенні або втраті певних функцій організму;
- Б) педагогічний процес, спрямований на подолання та перебудову порушень мовленнєвої діяльності;
- В) цілеспрямоване, систематичне, організоване керування процесом формування особистості або окремих її рис у відповідності з потребами суспільства;
- Г) правильної відповіді немає.

9. Причина порушення мовлення – це:

- А) вплив на головний мозок патогенного фактора, що спричиняє відхилення у ході мовленнєвого розвитку;
- Б) вплив на мовленнєву систему несприятливого чинника, що зумовлює відхилення у її функціонуванні та розвитку;
- В) вплив на організм зовнішнього або внутрішнього патогенного фактору або їх взаємозв'язку, які визначають специфіку мовленнєвого розладу і без яких мовленнєвий розлад не може виникнути;
- Г) правильної відповіді немає.

10. До ендогенних відносять наступні патогенні фактори:

- А) соматична ослабленість дитини;
- Б) інфекційні захворювання;
- В) черепно-мозкові травми;
- Г) інтоксикації дитини.

11. До пренатальних причин відносять:

- А) асфіксію новонароджених;
- Б) внутрішньоутробну гіпоксію;
- В) соматичні захворювання вагітної;
- Г) інфекційні захворювання вагітної (цитомегаловірус, герпес, хламідіоз, токсоплазмоз та ін.).

12. Онтогенетичний принцип аналізу мовленнєвих розладів передбачає:

- А) врахування провідних видів діяльності;
- Б) врахування взаємозв'язку мовлення з іншими психічними процесами та функціями;
- В) врахування послідовності оволодіння дитиною мовленнєвою діяльністю у ході її розвитку.
- Г) правильної відповіді немає.

13. До клініко-психологічної класифікації відносяться такі мовленнєві розлади як:

- А) дислалія;
- Б) заїкання;
- В) загальний недорозвиток мовлення;
- Г) афазія.

14. До порушень зовнішнього оформлення усного мовлення за клініко-психологічною класифікацією відносяться:

- А) дисграфія;
- Б) дислалія;
- В) алалія;
- Г) дизартрія.

15. До порушень писемного мовлення відносяться:

- А) дислалія;
- Б) ринологія;
- В) дисграфія;
- Г) дислексія.

16. Порушення темпу, ритму мовлення, обумовлене судоромним станом м'язів мовленнєвого апарату – це:

- А) браділалія;
- Б) заїкання;
- В) тахілалія;
- Г) правильної відповіді немає.

17. Порушення вимови, обумовлене недостатністю іннервації мовленнєвого апарату – це:

- А) дислалія;
- Б) афазія;
- В) дизартрія;
- Г) правильної відповіді немає.

18. В основу психолого-педагогічної класифікації мовленнєвих порушень покладено критерій:

- А) дослідження етіології, механізмів та симптоматики порушення мовлення;
- Б) розробка методів логопедичного впливу на групу дітей;
- В) комплексне вивчення особи з мовленнєвими розладами;
- Г) правильної відповіді немає.

19. Загальний недорозвиток мовлення – це:

- А) порушення процесів формування вимовної сторони мовлення у дітей з різними мовленнєвими розладами внаслідок дефектів сприйняття і вимови фонем;
- Б) порушення процесів оволодіння дитиною мовленнєвою діяльністю;
- В) різноманітні складні мовленнєві розлади, при яких порушено формування усіх компонентів мовленнєвої системи, що відносяться до звукової та смислової її сторін;
- Г) правильної відповіді немає.

20. До практичних методів логопедичного впливу відносять:

- А) гра;
- Б) спостереження;
- В) моделювання;
- Г) розповідь.

21. Дислалія - це:

- А) порушення вимовної сторони мовлення, обумовлене анатомо-фізіологічними змінами у будові артикуляційного апарату;
- Б) порушення звуковимови у дітей з вадами слуху;
- В) порушення звукової сторони мовлення у дітей зі збереженою іннервацією та нормальним слухом;
- Г) правильної відповіді немає.

22. Залежно від характеру і причин виникнення порушень звуковимови, виділяють такі форми дислалії:

- А) мономорфну;
- Б) функціональну;
- В) механічну;
- Г) поліморфну.

23. Механічна дислалія – це така форма дислалії:

- А) при якій порушення звуковимови зумовлені несформованістю фонематичної системи рідної мови у дітей з нормальним слухом і збереженою іннервацією мовленнєвого апарату;
- Б) при якій порушення звуковимови обумовлені анатомічними особливостями або порушеннями будови органів артикуляційного апарату;
- В) при якій порушення звуковимови обумовлені розладами або слабкістю основних процесів нейродинаміки при нормальному фізичному слусі і нормальній будові периферичного мовленнєвого апарату;
- Г) правильної відповіді немає.

24. До біологічних причин виникнення функціональної дислалії відносять:

- А) наслідування дорослими неправильного мовлення дитини;
- Б) недорозвиток фонематичного слуху;
- В) затримка психічного розвитку резидуально-органічного генезу;
- Г) соматична слабкість дитини.

25. Залежно від несформованості специфічних мовленнєвих операцій виділяють наступні типи розладів звуковимови:

- А) _____;
- Б) _____;
- В) _____;
- Г) _____.

26. Акустико-фонематична дислалія – це:

- А) дефекти звуковимови, обумовлені несформованістю операцій відбору фонем за їх артикуляційними параметрами в моторній ланці продукування мовлення;
- Б) дефекти звукового оформлення мовлення, обумовлені неправильно сформованими артикуляційними позиціями;
- В) дефекти звукового оформлення мовлення, обумовлені вибірковою несформованістю операцій переробки фонем за їх акустичними ознаками в сенсорній ланці механізму сприйняття мовлення;
- Г) правильної відповіді немає.

27. За О. В. Прадіною виділяють наступну кількість рівнів порушення звуковимови у дітей:

- А) два;
- Б) три;
- В) чотири;
- Г) правильної відповіді немає.

28. Логопедична характеристика звука «ж» має наступний вигляд:

- А) приголосний, ротовий, щілинний, нижньоязиковий, твердий, глухий;
- Б) приголосний, ротовий, щілинний, передньоязиковий, твердий, глухий;
- В) приголосний, ротовий, вибуховий, верхньоязиковий, твердий, глухий;
- Г) правильної відповіді немає.

29. Логопедична характеристика звука «ц» має наступний вигляд:

- А) приголосний, ротовий, щілинний, нижньоязиковий, твердий, глухий;
- Б) приголосний, ротовий, вибуховий, нижньоязиковий, твердий, глухий;
- В) приголосний, ротовий, вибуховий, верхньоязиковий, твердий, глухий;
- Г) правильної відповіді немає.

30. Логопедична характеристика звука «л'» має наступний вигляд:

- А) приголосний, ротовий, сонорний, змичний, верхньоязиковий, м'який, глухий;
- Б) приголосний, ротовий, сонорний, верхньоязиковий, м'який, дзвінкий;
- В) приголосний, ротовий, сонорний, боковий, верхньоязиковий, м'який;
- Г) правильної відповіді немає.

31. Свистячий парасигматизм шиплячих - це:

- А) заміна звуків «с», «з», «ц» на звуки «ш», «ж» «ч»;
- Б) заміна звуків «ш», «ж», «ч» на звуки «с», «з» «ц»
- В) заміна звуків «с», «з», на звуки «ф», «в»;
- Г) правильної відповіді немає.

32. На які звуки може замінятися звук «с» при призубному парасигматизмі :

- А) «т», «т'»;
- Б) «д», «д'»;
- В) «ф», «ф'».
- Г) «л», «л'»

33. Під час замін та змішуваннях звуків послідовність реалізації корекційно розвивальних завдань на підготовчому етапі логопедичної роботи є наступною:

- А) розвиток мовленнєвого дихання, розвиток артикуляційного праксису, розвиток фонематичного слуху, розвиток дрібної моторики пальців рук, розвиток вищих психічних функцій;
- Б) розвиток артикуляційного праксису, розвиток фонематичного слуху, розвиток дрібної моторики пальців рук, розвиток мовленнєвого дихання, розвиток вищих психічних функцій;
- В) розвиток фонематичного слуху, розвиток дрібної моторики пальців рук, розвиток артикуляційного праксису, розвиток мовленнєвого дихання, розвиток вищих психічних функцій;
- Г) розвиток артикуляційного праксису, розвиток мовленнєвого дихання, розвиток дрібної моторики пальців рук, розвиток фонематичного слуху, розвиток вищих психічних функцій.

34. Метою артикуляційної гімнастики є :

- А) виробити повноцінні рухи і певні положення органів артикуляційного апарату;
- Б) навчити поєднувати прості рухи у складні, необхідні для правильної вимови звука;
- В) розвинути рухливість органів артикуляційного апарату;
- Г) правильної відповіді немає.

35. За М.Ф.Фомічовою в логопедичній роботі виділяють наступну кількість етапів під час роботи над звуком:

- А) три;
- Б) чотири;
- В) п'ять;
- Г) правильної відповіді немає.

36. Постановка звука за наслідуванням – це такий спосіб, при якому правильна вимова звука здійснюється за допомоги:

- А) слухового образу та з опорою на зорове сприйняття артикуляції;
- Б) допоміжних засобів, які дозволяють надати правильний уклад органам артикуляції;
- В) сприйняття словесної інструкції щодо положення органів артикуляції та надання їм необхідного положення допоміжними засобами;
- Г) правильної відповіді немає.

37. Постановка звука «л» може бути від звуків:

- А) «і»;
- Б) «а»;
- В) «и»;
- Г) «е».

Змістовий модуль 3. Ринологія

Контрольна робота

Варіант I

1. Визначення, розповсюдженість, механізми ринології.
2. Особливості логопедичної роботи з ринологіками в ранньому періоді їх розвитку.
3. Автоматизація звуків в післяопераційному періоді у ринологіків.

Варіант II

1. Визначення, види, причини відкритої ринології.
2. Характеристика мовлення дитини з ринологією.
3. Активізація м'язів м'якого піднебіння у ринологіків в післяопераційному періоді.

Варіант III

1. Визначення, причини та механізм порушення закритої ринології.
2. Характеристика дефекту при мішаній ринології та методи корекції.
3. Постановка звуків в післяопераційному періоді у ринологіків.

Питання до заліку

1. Дайте визначення логопедії. Охарактеризуйте предмет, мету та завдання логопедії як спеціальної педагогічної науки.
2. Охарактеризуйте зв'язок логопедії зі сміжними науками.
3. Опишіть значення логопедії.
4. Розкрийте понятійно-категоріальний апарат логопедії.
5. Опишіть методологічні основи, принципи та методи логопедії.
6. Опишіть профілактику мовленнєвих порушень.
7. Опишіть систему логопедичної допомоги в Україні.
8. Опишіть структуру мовленнєвої діяльності.
9. Охарактеризуйте етапи розвитку дитячого мовлення.
10. Опишіть особливості формування словаря, звуковимови, граматичного строю в нормі.
11. Розкрийте причини мовленнєвих порушень.
12. Опишіть клініко - педагогічну класифікацію мовленнєвих порушень.
13. Опишіть психолого – педагогічну класифікацію мовленнєвих порушень.
14. Розкрийте будову та функції мовнослухового аналізатора.
15. Розкрийте будову та функції мовнорухового аналізатора.
16. Дайте визначення дислалії. Опишіть причини, характеристику дислалії.
17. Розкрийте механічну дислалію.
18. Розкрийте функціональну дислалію.
19. Опишіть мету, завдання та принципи корекційного впливу при дислалії.
20. Розкрийте підготовчий етап роботи при дислалії.
21. Опишіть постановку звука та способи.
22. Дайте характеристику етапів автоматизації, диференціації звуків, особливості роботи по введенню звука в мовлення.
23. Опишіть механізм утворення свистячих звуків.
24. Розкрийте види дефектного вимовляння свистячих, характер та причини.
25. Опишіть методику логопедичної роботи при різних видах сигматизмів свистячих.
26. Опишіть механізм утворення шиплячих звуків («Ш», «Ж», «Щ», «Ч»).

27. Охарактеризуйте види дефектного вимовляння шиплячих звуків.
28. Розкрийте корекційно-логопедичну роботу при різних видах сигматизмів та парасигматизмів шиплячих.
29. Опишіть механізм утворення звуків «Р», «Р`».
30. Опишіть види дефектного вимовляння звуків «Р», «Р`», їх характеристику та причини.
31. Охарактеризуйте логопедичну роботу по усуненню дефектів вимови звуків «Р», «Р`».
32. Опишіть правильну артикуляцію звуків «Л», «Л`».
33. Розкрийте види дефектної вимови звуків «Л», «Л`», їх характеристику та причини.
34. Опишіть методику усунення порушень вимови звуків «Л», «Л`».
35. Опишіть правильну артикуляцію звуків «К», «К`», «Г», «Г`», «Х», «Х`», «Й».
36. Опишіть види дефектної вимови звуків «К», «К`», «Г», «Г`», «Х», «Х`», «Й», їх характеристику та причини.
37. Розкрийте методику виправлення порушень звуковимови «К», «К`», «Г», «Г`», «Х», «Х`», «Й».
38. Дайте характеристику дефектів дзвінкості та приглушення приголосних звуків.
39. Опишіть методику усунення дефектів дзвінкості та приглушення.
40. Опишіть характеристику та причини дефектів м'якості.
41. Розкрийте методику усунення дефектів м'якості.
42. Дайте визначення, характеристику та причини механічної дислалії.
43. Розкрийте особливості логопедичної роботи при механічній дислалії.
44. Опишіть значення медичних заходів при усуненні механічної дислалії.
45. Дайте характеристику поліморфних порушень звуковимови.
46. Розкрийте особливості логопедичної роботи при поліморфних порушеннях звуковимови.

Питання до екзамену

1. Дайте визначення ринолалії, розкрийте расповсюдженість, механізми ринолалії.
2. Розкрийте причини ринолалії.
3. Опишіть класифікацію ринолалій.
4. Дайте визначення, опишіть види, причини відкритої ринолалії.
5. Розкрийте характеристику вроджених розщелин піднебіння.
6. Опишіть вплив розщелин піднебіння на загальний та мовленнєвий розвиток дитини.
7. Опишіть ранній мовленнєвий розвиток дітей з відкритою ринолалією.
8. Охарактеризуйте симптомокомплекс відкритої ринолалії.
9. Опишіть характеристику мовлення дитини з ринолалією: особливості фонетико-фонематичної, лексико-граматичної сторін мовлення, зв'язного мовлення.
10. Опишіть первинні та вторинні дефекти при ринолалії.
11. Розкрийте специфічні порушення письма у дітей з ринолалією.
12. Опишіть можливості корекції дефекту при ринолалії.
13. Охарактеризуйте особливості логопедичної роботи з ринолаліками в ранньому періоді їх розвитку.
14. Розкрийте психотерапевтичний вплив при відкритій ринолалії.
15. Опишіть основні принципи логопедичної роботи при відкритій ринолалії.
16. Розкрийте задачі та зміст логопедичної роботи в доопераційному періоді.
17. Розкрийте підготовчий та основний періоди доопераційного логопедичного впливу.
18. Опишіть основний період корекційної логопедичної роботи.
19. Опишіть мету, завдання післяопераційної логопедичної роботи.
20. Опишіть активізацію м'язів м'якого піднебіння.
21. Опишіть роботу над діафрагмальним диханням, диференціацію ротового та носового видиху.
22. Опишіть постановку звуків в післяопераційному періоді.
23. Опишіть автоматизацію звуків в післяопераційному періоді.

24. Опишіть розвиток голосу в післяопераційному періоді.
25. Розкрийте прийоми роботи по попередженню та усуненню специфічних порушень письма у ринолаліків.
26. Розкрийте причини та механізм порушення закритої ринолалії.
27. Опишіть логопедичну роботу при закритій ринолалії: робота над звуковимовою та усуненням назалізації.
28. Дайте характеристику дефекту при змішаній ринолалії та методи її корекції.
29. Опишіть обстеження дітей, страждаючих ринолалією.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2009. – 408 с.
2. Вавіна Л. С. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушенням опорно-рухового апарату та розумового розвитку / Л. С. Вавіна – К. : «АТОПОЛ», 2010. – 242 с.
3. Волкова Л. С. Логопедия : учебник для студ. дефектол. фак. пед. высш. учеб. заведений / под ред. Л. С. Волковой. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2007. – 703 с. : ил. – (Коррекционная педагогика).
4. Левченко И. Ю. Технологии обучения и воспитания детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата : учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений / И. Ю. Левченко, О. Г. Приходько. – М. : Академия, 2001. – 192 с.
5. Парамонова Л. Г. Логопедия для всех / Л. Г. Парамонова. – М. : АСТ, 2002. – 336 с.
6. Поваляева М. А. Справочник логопеда / М. А. Поваляева. – Изд. 8-е – Ростов н/Д : Феникс, 2007. – 445 с.
7. Психологічна допомога та соціальний супровід батьків, у яких народилися діти з вадами психічного та фізичного розвитку : методичні рекомендації. – К. : Держсоцслужба, 2008. – 28 с.
8. Флерова Ж. М. Логопедія / Ж. М. Флерова. – Изд. 4-е. – Ростов н/Д : Феникс, 2008. – 317 с.
9. Чиркина Г. В. Методы обследования речи детей : Пособие по диагностике речевых нарушений / Г. В. Чиркина. - 3-е изд., доп. - М. : АРКТИ, 2003. – 240 с.
10. Шаховская С. Н. Развитие речи детей в процессе онтогенеза (в сб.: расстройства речи детей и подростков) / Под ред. С. С. Ляпидевского. – М., 1969. С. 30-39.
11. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник / М. К. Шеремет. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 376 с. : іл.
12. Шеремет М. К. Хрестоматія з логопедії : Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринологія : Навчальний посібник (2-е вид., змін. і доп.) / М. К. Шеремет. – К. : КНТ, 2008. – 380 с.

ДОДАТКОВА:

1. Буденная Т. В. Логопедическая гимнастика : Методическое пособие / Т. В. Буденная. – СПб. : ДЕТСТВО-ПРЕСС, 2001. – 64 с.
2. Быстрова Г. А. Логопедические игры и задания / Г. А. Быстрова, Э. А. Сизова, Т. А. Шуйская. – СПб. : КАРО, 2004. – 96 с.
3. Лупінович С. М. Довідник учителя-логопеда / С. М. Лупінович. – Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 112 с.
4. Мартинчук О. В. Основи корекційної педагогіки : навч.-метод. посіб. Для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта» / О. В. Мартинчук. – К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 288 с.
5. Поваляева М. А. Полный справочник. Настольная книга логопеда / М. А. Поваляева. - М. : АСТ : Астрель : Полиграфиздат, 2010. - 608 с.
6. Шаховская С. Н. Логопедия : методические традиции и новаторство / С. Н. Шаховская, Т. В. Волосовец. – М. : Издательство Московского психолого-социального института. – Воронеж: Издательство НПО «МОДЭК», 2003. – 336 с.
7. Яковенко Л. В. Родителям детей с врожденными несращениями верхней губы и неба / Л. В. Яковенко, Л. Н. Чехова. – К., 2007.